

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

19.08.2024. – 23.08.2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 26.08.2024. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
19.08.2024. – 23.08.2024.

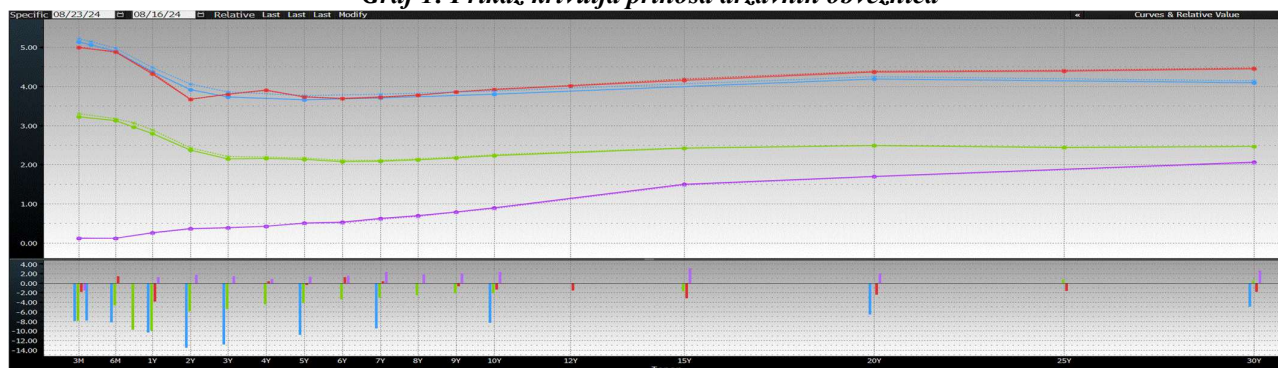
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	16.8.24	23.8.24	16.8.24	23.8.24	16.8.24	23.8.24	16.8.24	23.8.24
2 godine	2.43	2.37	4.05	3.92	3.68	3.68	0.36	0.38
5 godina	2.17	2.13	3.76	3.65	3.74	3.73	0.50	0.51
10 godina	2.25	2.23	3.88	3.80	3.93	3.91	0.88	0.90

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	16.8.24	23.8.24	
3 mjeseca	3.340	3.229	↓
6 mjeseci	3.169	3.122	↓
1 godina	2.906	2.808	↓

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 23.08.2024. godine (pune linije) i 16.08.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su smanjeni tokom prošle sedmice, najviše na prednjem dijelu krive, a ovakva kretanja su bila pod uticajem sličnih kretanja na tržištu obveznica u SAD. Prinosi njemačkih obveznica su smanjeni između 2 i 6 baznih poena, prinosi francuskih obveznica između 4 i 8 baznih poena, a prinosi italijanskih obveznica između 6 i 13 baznih poena.

ECB je objavila da je ispregovarani rast plata u eurozoni u II kvartalu povećan za 3,6% na godišnjem nivou, što je manje od 4,7%, koliko je povećanje iznosilo u prethodnom kvartalu. Za ECB ovaj indikator je jedan od bitnijih za raspravu o monetarnoj politici, a usporavanje rasta ide u prilog očekivanom smanjenju kamatnih stopa ECB sljedećeg mjeseca. Objavljeni zapisnik sa julske sjednice ECB je pokazao da članovi UV nisu bili previše zabrinuti zbog usporavanja pada inflacije, što ide u prilog očekivanom smanjenju kamatnih stopa. Prošle sedmice član UV ECB Panetta je izrazio nadu u smanjenje kamatnih stopa u septembru, usljed padajuće inflacije i usporavanja ekonomije na globalnom nivou, te scenario faze nižih kamatnih stopa nazvao realističnim, naglašavajući da inflacija usporava. Član UV Kazaks je izjavio da je spreman da raspravlja o još jednom smanjenju, te da je uvjeren u povratak inflacije na 2%, naglasivši upravo važnost toga da se ne odlaže postizanje ciljanog nivoa inflacije od 2%.

U mjesečnom izvještaju Deutsche Bundesbank je objavljeno da su kolektivno dogovorena povećanja primanja u proljeće povećana za 4,2% i naglašeno da zahtjevi sindikata ostaju visoki (zahtijevaju povećanje plata između 7% i 19% za period od 12 mjeseci). Snažan rast plata u Njemačkoj vjerovatno bi mogao održati inflaciju visokom, što predstavlja dodatnu prepreku u borbi ECB sa vraćanjem inflacije na nivo od 2%. Deutsche Bundesbank navodi da

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

ne očekuje da će se Njemačka suočiti sa značajnijim ekonomskim padom, pod uslovom da ne dođe do novih negativnih šokova, uprkos iznenađujućoj kontrakciji koja je zabilježena u II kvartalu.

Na kraju prošle sedmice objavljeni su rezultati istraživanja ECB za juli prema kojima su očekivanja potrošača za inflaciju u eurozoni za narednih godinu dana ostala nepromijenjena u odnosu na prethodni mjesec na nivou od 2,8% (očekivan je blagi pad na 2,7%), dok su za naredne 3 godine inflatorna očekivanja povećana na 2,4% sa prethodnih 2,3% (očekivano da neće biti promjena).

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodni
			stanje	period
1.	Stopa inflacije – EZ (final.)	JUL	2,6%	2,5%
2.	Stopa temeljne inflacije – EZ (final.)	JUL	2,9%	2,9%
3.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G)	JUN	-	-2,1%
4.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.)	AUG	50,1	50,2
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.)	AUG	45,8	45,8
6.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (prelim.)	AUG	51,7	51,9
7.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.)	AUG	-12,6	-13,0
8.	Bilans tekućeg računa – EZ (u milijardama EUR)	JUN	-	37,6
9.	Trgovinski bilans – Španija (u milijardama EUR)	JUN	-	-2,35
10.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G)	JUL	-0,8%	-1,6%
11.	Maloprodaja – Francuska (G/G)	JUL	-	-0,6%
12.	Stopa nezaposlenosti – Finska	JUL	-	8,3%

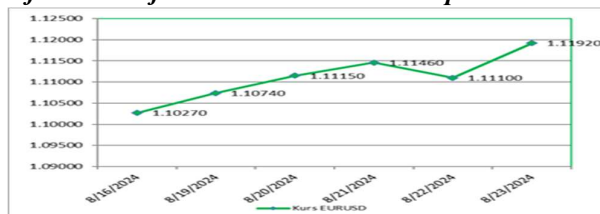
SAD

Tokom protekle sedmice fokus je bio usmjeren na simpozij koji se održava u Jackson Holeu i saopštenje predsjednika Powella koji je jasno signalizovao da će Fed početi da smanjuje kamatne stope u septembru. Powell je na simpoziju izjavio da je “smjer kretanja jasan, a vrijeme i tempo smanjenja kamatne stope će zavisiti od pristiglih podataka, evoluiranja izgleda i ravnoteže rizika“. Iako je Powell prestao jasno nagovještavati koliko bi to smanjenje moglo biti, jasno je naglasio da je centralna banka spremna prilagoditi politiku kako bi zaštitila tržište rada od daljeg slabljenja. Priznao je nedavni napredak u kretanju inflacije, koja se posljednjih mjeseci usporila nakon zabilježenog zastoja početkom godine, te dodao da je poboljšano njegovo povjerenje u to da je inflacija na održivom putu da se vrati na ciljani nivo od 2%. Tokom sedmice je objavljen i zapisnik sa posljednje sjednice FOMC-a održane 30. i 31. jula, gdje je nekoliko zvaničnika priznalo da je postojao razlog za smanjenje kamatnih stopa za 25 baznih poena. “Većina“ je smatrala da su promjene narednog mjeseca primjerene, dok su pojedini primijetili rizik od ozbiljnijeg pogoršanja na tržištu rada. Nakon revizije podataka o broju novih radnih mjesta, na tržištu novca je došlo do povećanih očekivanja smanjenja kamatnih stopa Feda, te se sada očekuje smanjenje za 100 baznih poena u ovoj godini. Predsjednik Feda iz Mineapolisa Kashkari je izjavio da je prikladno razgovarati o potencijalnom smanjenju kamatnih stopa u SAD u septembru zbog povećane vjerovatnoće slabljenja tržišta rada. Ova izjava dolazi nakon što su predsjednik Feda iz St. Luisa Musalem i predsjednik Feda iz Atlante Bostic također nagovijestili moguće smanjenje referentne kamatne stope u narednom mjesecu. Uprkos napretku kretanja inflacije, Kashkari je ukazao na “zabrinjavajuće znakove“ na tržištu rada. Međutim, Kashkari ne vidi potrebu za smanjenjem kamatnih stopa većim od 25 baznih poena, navodeći manje nivoe otpuštanja i zahtjeve nezaposlenih za pomoć koji ne ukazuju na značajnije pogoršanje.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Vodeći indeks	JUL	-0,4%	-0,6%	-0,2%
2.	MBA aplikacija za hipotekarne kredite	16. august	-	-10,01%	16,8%
3.	Broj inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	17. august	232.000	232.000	228.000
4.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	10. august	1.870.000	1.863.000	1.859.000
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	AUG	49,5	48,0	49,6
6.	PMI indeks uslužnog sektora P	AUG	54,0	55,2	55,0
7.	Kompozitni PMI indeks P	AUG	53,2	54,1	54,3
8.	Prodaja novih kuća (M/M)	JUL	1,0%	10,6%	0,3%

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,1027 na nivo od 1,1192.

VELIKA BRITANIJA

Zaduživanje Vlade Velike Britanije u julu je bilo veće od očekivanog nivoa, čime su se proširili budžetski izazovi sa kojima se suočava ministarka finansija Reeves. Prema podacima Kancelarije za nacionalnu statistiku, zaduživanje javnog sektora je iznosilo 3,1 milijardu GBP u julu (1,8 milijardi GBP više nego u istom mjesecu 2023. godine), što je najviši zabilježen nivo od 2021. godine. Podaci su značajno nadmašili očekivanja Kancelarije za budžetsku odgovornost od 0,1 milijardi GBP i očekivanja ekonomista od 1,5 milijardi GBP. Podaci naglašavaju poteškoće laburističke vlade da finansira svoj program usljed povećanja nivoa duga. Javni dug je iznosio 99,4% BDP-a, zbog povećanja potrošnje tokom pandemije Covid-19, što je nivo koji je posljednji put viđen početkom 1960-ih. Reeves ima za cilj da uvede "desetogodišnju formulu" u oktobarski budžet, koja će povećati zakupnine u Velikoj Britaniji za mjeru stope inflacije plus dodatnih 1%.

Poslovna aktivnost u Velikoj Britaniji u augustu je doživjela ubrzanje rasta na mjesečnom nivou, dok su troškovni pritisci smanjeni na najniži nivo od januara 2021. godine, što potencijalno otvara put za dalje smanjenje kamatnih stopa. Ekonomisti su povećali prognoze rasta BDP-a u Velikoj Britaniji za ovu i narednu godinu. Novi podaci Ministarstva finansija otkrivaju da prognozeri sada očekuju da će ekonomski rast dostići 1,1% za 2024. godinu, što je više u odnosu na 0,9% koliko je zabilježeno u prošlom mjesecu, dok su prognoze za 2025. godinu poboljšane na 1,4% sa prosječnih 1,3%. Ovo je uslijedilo nakon prve polovine godine koja je bila bolja nego što se očekivalo, sa ostvarenim BDP iznad očekivanja i inflacijom koja se kreće prema ciljanom nivou BoE od 2%. Međutim, postoji širok raspon u prognozama rasta BDP-a u 2024. godini, između 0,7% i 1,2%.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Rightomove cijene kuća (G/G)	AUG	-	0,8%	0,4%
2.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	AUG	52,2	52,5	52,1
3.	PMI indeks uslužnog sektora P	AUG	52,8	53,3	52,5
4.	Kompozitni PMI indeks P	AUG	53,0	53,4	52,8
5.	Indeks povjerenja potrošača	AUG	-12	-13	-13

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,85186 na nivo od 0,84682. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,2944 na nivo od 1,3214. Rast kursa GBPUSD bio je podržan pozitivnim ekonomskim podacima, dostigavši novi trinaestomjesečni maksimum nakon saopštenja predsjednika Feda Powella u Jackson Holeu.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

JAPAN

Prema najnovijim podacima CFTC, hedž fondovi i špekulanti su promijenili svoje pozicije u vezi sa JPY i sada drže neto duge pozicije prvi put od marta 2021. godine. Veličina i brzina ove promjene je historijska. Kako je premijer Kishida najavio da će se na izborima Liberalno-demokratske stranke u septembru kandidovati za predsjednika, Japan se priprema za novog vođu. Kompanija Alimentation Couche-Tard Inc. je predložila preuzimanje svog rivala, japanske kompanije Seven & Holdings Co. Ukoliko se uspješno sprovede, ovo će biti najveće preuzimanje japanske kompanije od neke strane kompanije.

Očekuje se da MPC BoJ zadrži trenutnu monetarnu politiku na septembarskom sastanku, ali većina ekonomista očekuje još jedno povećanje kamatnih stopa kasnije ove godine ili u januaru naredne godine. Bloomberg je objavio da najunosniji načini trgovine JPY uključuju investiranje u meksičku aktivu sa višim prinosom. Očekuje se da Vlada Meksika u drugoj polovini ove godine emituje obveznice denominovane u JPY sa dospijećima od 3 do 20 godina i to u šest tranši. Prema rezultatima istraživanja koje je sproveo Bloomberg News, ekonomija Japana će se u 2024. godini povećati za 0,1%, u 2025. za 1,2%, a u 2026. godini za 0,9%.

Prema anonimnom izvoru, Ministarstvo finansija Japana planira da privremenu stopu koja se koristi za računanje očekivanih isplata kamate na državne obveznice poveća na 2,1% sa prošlogodišnjeg nivoa od 1,5%. Ovo povećanje znači da će se troškovi servisiranja dugova za sljedeću godinu povećati za 7% u odnosu na prethodnu godinu. Kompanije iz Japana i zemalja članica AZEC-a (Azijska zajednica za nultu emisiju) potpisale su ukupno 68 sporazuma za saradnju na energetskej tranziciji. Objavljeno je da BoJ razmatra uključivanje podataka u vezi sa platama u svoje Tankan istraživanje. Cilj ovog poteza je analiza trendova plata i korištenje tih podataka pri donošenju odluka iz monetarne politike.

Guverner BoJ Ueda je izrazio spremnost za povećanje kamatnih stopa ukoliko inflacija nastavi da se kreće ka cilju od 2%, signalizujući da nedavna volatilnost tržišta neće poremetiti dugoročni plan rasta kamatnih stopa. Očekuje se da bi tajfun Shanshan mogao pogoditi zapadni Japan, uzrokujući štetu i gubitke u iznosu do čak 10 milijardi USD.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodni	
			stanje	period	
1.	Porudžbine osnovnih mašina (G/G)	JUN	1,1%	-1,7%	10,8%
2.	Trgovinski bilans (u mlrd JPY)	JUL	-350,0	-621,8	224,0
3.	Izvoz (G/G)	JUL	11,5%	10,3%	5,4%
4.	Uvoz (G/G)	JUL	14,6%	16,6%	3,2%
5.	PMI kompozitni P	AUG	-	53,0	52,5
6.	PMI prerađivačkog sektora P	AUG	-	49,5	49,1
7.	PMI uslužnog sektora P	AUG	-	54,0	53,7
8.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) F	JUL	8,4%	8,4%	9,7%
9.	Inflacija (G/G)	JUL	2,7%	2,8%	2,8%
10.	Temeljna inflacija (G/G)	JUL	2,7%	2,7%	2,6%
11.	Prodaje širom zemlje (G/G)	JUL	-	5,5%	14,0%

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 162,80 na nivo od 161,58. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 147,63 na nivo od 144,37.

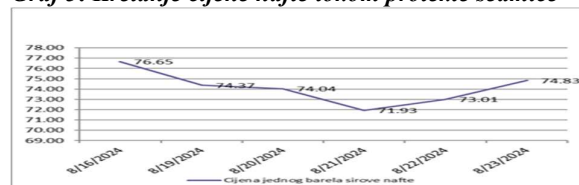
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 76,65 USD (69,51 EUR).

Početkom sedmice cijena nafte je zabilježila priličan dnevni pad od skoro 3%, najveći u posljednje više od 2 sedmice, nakon saopštenja predstavnika SAD da je Izrael prihvatio prijedlog prekida vatre kako bi se zaustavio rat u Gazi. U Libiji se proizvodnja na naftnom polju Waha vratila na normalan nivo od oko 300.000 barela dnevno, nakon što su radovi na održavanju cjevovoda završeni ranije nego što je očekivano. Ipak, polje Šarara još uvijek nije u funkciji. Pad cijene nafte je nastavljen u utorak i srijedu, kada je cijena ponovo pala blizu najnižeg nivoa od januara, usljed toga što je zabrinutost zbog usporavanja ekonomije SAD prevagnula nad vijestima o smanjenju zaliha. Podaci EIA pokazuju značajnije smanjenje zaliha sirove nafte od očekivanog. Naime, zalihe su smanjene za 4,649 miliona barela, a očekivano je smanjenje od 2,2 miliona barela. Cijena nafte je u četvrtak korigovana navise usljed povećanja sklonosti ka riziku. Ministarstvo za naftu Iraka je potvrdilo svoju posvećenost dobrovoljnim smanjenjima proizvodnje koja uvodi OPEC+, te preduzima značajne korake za smanjenje proizvodnje nafte. Irak i Kazahstan su usvojili nove planove za dodatna smanjenja ponude nafte kako bi prilagodili proizvodnju koja je premašivala kvote OPEC+. Irak planira da proizvodnju smanji za dodatnih 90.000 barela dnevno u augustu, dok Kazahstan planira dodatno smanjenje od 49.000 barela dnevno. Prema izjavi premijera Egipta Madboulya ova zemlja namjerava da vrati proizvodnju nafte i gasa na uobičajene nivoe do 2025. godine uz pomoć međunarodnih partnera. Nakon nedavnih velikih otkrića, uključujući veliko polje Zohr, Egipat želi da postane regionalno čvorište za tečni prirodni gas. Cijena nafte je u petak povećana usljed povećanja rizika i eskalacije konflikata na Bliskom istoku. Fjučersi na sirovu naftu porasli su na 79,5 USD po barelu. Što se tiče ponude nafte, očekuje se da će u 2025. godini na tržištu postojati višak, čak i ako OPEC+ zadrži ponudu na istom nivou.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 74,83 USD (66,86 EUR), što predstavlja smanjenje od 2,37% na sedmičnom nivou.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

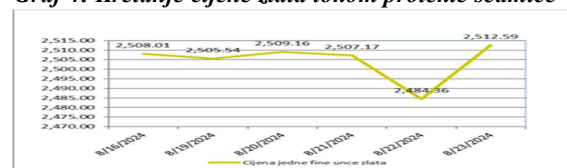
Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.508,01 USD (2.274,43 EUR).

Početkom sedmice cijena zlata je blago smanjena, nakon što je dostigla rekordnu vrijednost od 2.509,93 USD po unci. Ovaj rast je uzrokovan potražnjom za sigurnim investicijama i očekivanjem smanjenja kamatnih stopa u SAD. Ovo je prvi put u historiji da zlatna poluga vrijedi milion USD. Od početka godine cijena zlata je povećana za 20%, što je potaknuto očekivanjem smanjenja kamatnih stopa Feda, eskalacijom geopolitičkih tenzija i kupovinama centralnih banaka. Cijena zlata je dostigla novi rekordno visok nivo u utorak na zatvaranju tržišta, a tokom trgovanja je bilježila još viši nivo, do iznad 2.530 USD, da bi se do kraja trgovanja korigovala naniže. U međuvremenu, objavljen je podatak da je uvoz zlata u Kinu u julu smanjen za 24%, na nivo od 44,6 tona, što je najniže u posljednje više od 2 godine. Pad uvoza je posljedica rekordnih cijena koje odvrćaju investitore od kupovina. U srijedu je cijena ostala gotovo nepromijenjena, na nivou od oko 2.500 USD. Financial Times je objavio podatke WGC (World Gold Council), prema kojima su nedavni rast cijene podstakli institucionalni investitori i pozicije hedž fondova sa anticipiranim rastom cijene. Međutim, u četvrtak je cijena zlata smanjena za skoro 1% u odnosu na prethodni dan, ispod nivoa 2.500 USD na kojem se nalazila od petka prošle sedmice. Do korekcije cijene zlata je došlo nakon što su za tržište SAD objavljeni pozitivni PMI podaci, što je uticalo na aprecijaciju USD tokom jučerašnjeg trgovanja.

Na kraju sedmice cijena zlata je povećana nakon govora predsjednika Feda Powella na konferenciji u Jackson Holeu, u kojem je on dao najjasniji signal dosad da će Fed započeti sa smanjivanjem kamatnih stopa u septembru. Potraga za sigurnijim ulaganjima tokom geopolitičkih rizika i neizvjesnost pred izbore u SAD doprinijeli su trendu rasta cijene, kao i kupovine centralnih banaka i potrošača iz Azije. Australijski proizvođač zlata Ramelius Resources potvrdio je da i dalje očekuje proizvodnju zlata između 270.000 i 300.000 unci u 2025. godini.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.512,59 USD (2.244,99 EUR), što predstavlja povećanje od 0,18% na sedmičnom nivou.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.